

R

VEIL-SERIE

VERLAAT UW WEG
EN GEDACHTEN

BERNARDUS SMIJTEGELT

No. 537

SEPTEMBER 2017

BERNARDUS SMIJTEGELT

Bernardus Smijtegelt is een van de bekendste predikanten uit de tijd van de Nadere Reformatie. Hij werd geboren op 20 augustus 1665 te Goes, als zoon van Marinus Smijtegelt (boekverkoopster) en Anna Lambregtse. De familie was afkomstig van Tholen.

Smijtegelt studeerde theologie in Utrecht waar hij veel contact had met de hoogleraar Melchior Leydekker. In 1686 verdedigde hij bij hem een aantal stellingen over Augustinus en diens werk "Over de eenheid der kerk". Hij droeg deze op aan zijn vader, en aan zijn oom Petrus Smijtegelt, predikant te Middelburg. Zijn medestudenten achtten hem hoog vanwege zijn godsvrucht en heel zijn houding.

Hij was op en top een Zeeuw: zijn studiejaren in Utrecht waren de enige die hij doorbracht buiten Zeeland. Smijtegelt bleef ongehuwd. In 1689 werd hij bevestigd tot predikant te Borssele. Van daar vertrok hij in 1692 naar zijn geboortestad Goes. Kort na zijn komst daar gaf hij blijk van wijsheid en pastoraal inzicht bij een hevige twist rondom de benoeming van een paar rentmeesters.

In 1695 nam hij de herdersstaf op in de gemeente van Middelburg. Hij verwierf zich daar in de loop der jaren grote invloed en aanzien als trouwe pastor en bovenal prediker. Smijtegelt was een populaire predikant die gewoon was voor de vuist weg het woord te voeren.

“Zijn stem was zeer fors, ‘als een klok die het kerkgebouw tot in de hoeken vervulde’. In zijn jongere jaren sprak hij met ‘een lijmerige preektoon’. Maar later liet hij dat varen - hij had zulke hulpmiddelen om zijn bevindelijkheid te bewijzen volstrekt niet nodig - en sprak hij eenvoudig en natuurlijk” (dr. M.J.A. de Vrijer, Ds. Bernardus Smijtegelt en zijn “Gekrookte Riet”, pg. 127). Hij had een levendige stijl. Zelf heeft hij geen van zijn preken volledig opgetekend. Sommigen hebben geprobeerd ze op te nemen, van wie Maria Boter de meest bekende is.

Hij was zeer geliefd. Algemeen betitelde men hem als vader Smijtegelt, of ‘de oude van het Singel’. Hij verstond het zich als boeteprediker te richten tot alle lagen der samenleving. Kwaden van allerlei aard werden door hem aan de orde gesteld. Niemand, hoog of laag, werd door hem gespaard. Dus viel hem ook smaad ten

deel. Verder was zijn prediking een doorgaande oproep tot het beoefenen van persoonlijke godsvrucht. In eigen persoon stelde hij een voorbeeld van zuivere wandel, in ootmoed en eenvoud, ook in geloof.

Sinds 1729 leed hij aan erge, lichamelijke pijnen en was hij meer dan eens ziek. In 1735 werd hem eervol emeritaat verleend. Op 6 mei 1739 ontsliep hij.

Veel preken van Smijtegelt worden thans nog opnieuw uitgegeven en met veel zegen gelezen. Bijzonder is dat hij 145 preken heeft gehouden over Mattheüs 12:20-21. Ze werden in twee delen uitgegeven onder de titel “Het gekrookte riet” (’s-Gravenhage en Middelburg 1744).

Bron: Biografisch Lexicon voor de geschiedenis van het Nederlandse Protestantisme, deel 3, blz. 337-340.

De hiernavolgende preek is herschreven in de taal en stijl van het hedendaagse Nederlands. Ze is afkomstig uit het boek “Keurstoffen, of Verzameling van vyftig uitmuntende Predicatiën, waaronder eenige over zeer gewigtige practicale stoffen”. Het is de 13e preek (blz. 162-174), gehouden tijdens een dankzegging

na het Avondmaal. De bundel is uitgegeven bij J. van der Vliet Cz. te Rotterdam in 1835. Het is de bedoeling de hertaling van de 14e preek over Jesaja 55:7b uit te brengen in oktober 2017 (nr. 538). De 15e preek over Jesaja 55:7c is hertaald uitgekomen in december 2013 als jubileumuitgave bij de verschijning van nummer 500 van de Reveil-serie.

VERLAAT UW WEG EN GEDACHTEN

door

BERNARDUS SMIJTEGELT

“De goddeloze verlate zijn weg, en de ongerechte man zijn gedachten”.

Jesaja 55:7a

We lezen in Hebreeën 6:1 dat de apostel verschillende fundamentele leerstukken en geloofsartikelen opsomt. Daaronder rekent hij ook de noodzaak dat een mens bekeerd moet worden van dode werken. Dit is de kern en een vaste grondslag die een mens moet bezitten; anders deugt zijn hele gebouw niet.

Het is niet alleen een fundamenteel leerstuk, maar ook een heel oud leerstuk. Het is bijna het oudste ná de val. God verkondigde het al aan Kaïn: ‘Is er niet, indien gij weldoet, verhoging? En zo gij niet weldoet, de zonde ligt aan de deur.’ Het is een leerstuk dat werd geleerd in de eerste wereld en het wordt ook gepreekt in de tweede wereld; ja, het zal gepreekt worden tot dat de Zoon van God komen zal op de wolken.

Het is ook een geloofsartikel dat door alle betrouwbare predikanten in de hele wereld is beleden. Men verwacht van alle predikanten dat zij eenstemmig zullen zijn: alle trouwe profeten en de predikanten van alle tijden hebben dit woord dan ook ijverig gepredikt, Jeremia 25:4-6.

Nogmaals, een predikant of een gemeentelid, niemand kan dit artikel missen, wie hij ook is, groot of klein, rijk of arm. En als hij het mist, zal hij bij de dood de hemel gesloten en de hel geopend vinden. Zonder heiligmaking zal niemand God zien, Hebréeën 12:14. Neem dit toch ter harte, u die de bekering nog mist.

Het is niet alleen een geloofsartikel dat niemand kan missen, maar het is ook een zeer aangenaam en verblijdend geloofsartikel. Vraag het maar eens aan een bekeerde zondaar, wanneer hij werkelijk blij was. Hij zal antwoorden: 'Toen ik mijn voeten zette op de weg naar de hemel.' Vraag eens aan de kamerling wanneer hij zijn weg met blijdschap reisde. Hij zal antwoorden: 'Toen ik bekeerd werd,' Handelingen 8:36. Vraag het aan de stokbewaarder, wanneer hij verheugd was. Hij zal zeggen: 'Toen ik met heel mijn huis aan God gelovig geworden was',

Handelingen 16:34. Vraag het aan Zachéüs, wanneer hij verblijd was. Hij zal zeggen: ‘Toen ik de Heere ontving in mijn huis en in mijn hart’, Lukas 19:5-6.

Verder is het is een geloofsartikel dat voordeel aanbrengt. Onze natuur staat er huiverig tegenover, maar als we het eenmaal als ons eigendom hebben gekregen, is het uitermate goed en lijden we er geen schade van. Let op de verloren zoon; leed hij er schade van? Hij zei: ‘Ik zal opstaan en tot mijn vader gaan’, Lukas 15:18. In plaats dat hij schade leed, werd het gemeste kalf geslacht en kreeg hij de liefdevolle aandacht van zijn vader. Zo is het ook met een zondaar die zich bekeert. Hij lijdt daardoor nooit schade. De Heere zegt: ‘Keer weder, gij afkerige kinderen, en ik zal uw afkeringen genezen; verlaat uw goddeloze weg en Ik zal u genade geven. Ik zal het u alles kwijtschelden. Ik vergeef zó veel en Ik scheld zo’n grote schuld kwijt, als u nooit had durven denken. Ik zal de schuld uitwissen en Ik zeg u dat Ik in der eeuwigheid niet meer aan uw zonden zal denken.’

Geliefden, zo spreekt onze God in het vers dat wij u voorgelezen hebben. Een zondaar

zou om heel de wereld wel willen dat dit in de Bijbel stond. In hoofdstuk 53 tekent de profeet het Hoofd van de kerk in Zijn lijden. In het 54e toont Hij de leden van de kerk uit alle geslachten en Hij wijst ook het verbond aan waardoor en waarin zij met de Heere worden verenigd. En in hoofdstuk 55 toont hij de goederen van het verbond, de wijn en de melk. Wat betekenen de wijn en de melk? De verzoening met God, de gerechtigheid in Christus, de geestelijke gaven zoals geloof, heiligmaking en blijdschap. De wijn en de melk zijn de eerste vruchten van de hemel in dit leven en de heerlijkmaking in het hiernamaals. Het zijn de rechtvaardigmaking, de heiligmaking en de eeuwige heerlijkheid.

Voor wie zijn deze goederen bestemd? Voor de hongerigen en dorstigen, die geen geld hebben. Zij wanen zich verloren en hebben alle hoop op behoud opgegeven bij zichzelf en bij andere schepselen. Zij bezitten geen penning en hebben niets van enige waarde. Het zijn de armen van geest die helemaal niets hebben, en bij die armoede hebben zij ook nog zo'n erge dorst. Deze arme ziet de wijn en hij ziet de melk. 'Ik heb er wel trek in', zegt hij, 'maar ik ben

doodarm. Ik wil wel gerechtvaardigd, geheiligd en verheerlijkt worden.’ ‘Nu’, zegt God, ‘koop wijn en melk, en uw kopen betekent dat Ik het geef. Grijp het aan, want u krijgt het voor niets.’ Moeten wij er dan helemaal niets voor geven? ‘Nee’, zegt de Heere, ‘neem en drink van de wateren des levens om niet.’ Nu is er misschien iemand die denkt: Is er voor mij raad om deze genade te krijgen? ‘Ja’, zegt de Heere, ‘geef uw geld niet meer uit voor wat geen brood is, en uw arbeid voor wat niet verzadigen kan. Jaag daar niet langer naar. Als u moet gaan sterven, moet u dan pas zeggen: Ik heb zo’n dorst? Al was u een koning, u zult niet kunnen bestaan. Maak u dan niet druk om die dingen.’ Ze zouden kunnen zeggen: ‘Is er nog een middel?’ ‘Ja’, zegt God, ‘neig uw oren en hoor, en Ik zal dan een eeuwig verbond met u maken en u geven de gewisse weldadigheden van David.’ Zij zouden kunnen denken: Dat geldt alleen voor de Joden. ‘Nee, de tijd komt ook’, zegt God, ‘dat Ik de Heere Jezus zal stellen tot een Getuige en een Vorst en een Gebieder der volken. Hij zal ook Koning over de heidenen zijn. Voor Mij is het immers niet te wonderlijk om dit te bewerken, zelfs onder die volken die

nooit van Mij hebben geweten en Mij niet hebben gekend.’ Zie het vijfde vers waar gesproken wordt over volken zonder kennis van de Heere Jezus, vreemdelingen van de verbonden der beloften. Wat zult U ermee doen, Heere, met mensen zoals wij zijn? ‘Ik zal ze roepen’, zegt de Heere. Zal het vrucht dragen? ‘Ja, zij zullen komen lopen.’ Waarom zal het hun te doen zijn? Om wat goud of rijkdommen? Vraag het hun eens waarom zij komen lopen. Het zal zijn omwille van de Heere uw God, om Christus, om genade, om de Geest. Ze zouden kunnen denken: Heere, zullen wij niet te laat komen? ‘Nee, zoek de HEERE, terwijl Hij te vinden is; roep Hem aan, terwijl Hij nabij is’, vers 6. Als de Heere in anderen werkt, in uw vriend of in uw buren, roep Hem dan aan terwijl Hij dichtbij u is en zeg: ‘Kom toch ook bij mij, Gij Gezegende des Heeren. Waarom zou U buiten blijven staan? Waarom zou U mijn buren een bezoek brengen en mij niet?’ Roep terwijl Hij zichtbaar en merkbaar in anderen werkt. ‘Wel, Heere’, kunnen ze zeggen, ‘wat heb ik gedaan; ik ben zo goddeloos; hoe verschrikkelijk heb ik gezondigd! Is er voor een mens zoals ik nog wel genade te krijgen?’

Welke weg moet ik dan inslaan?’ ‘Goddeloze’, zegt God, ‘verlaat uw weg; en ongerechte man, verlaat uw gedachten’, vers 7. Daarop zou een goddeloze kunnen antwoorden zoals overtuigden meestal doen: ‘Ach Heere, dat kan ik mij niet indenken.’ Wat zegt God daarop? ‘Mijn gedachten zijn niet uw gedachten, en Uw wegen zijn niet Mijn wegen’, vers 8. Ze zouden kunnen vragen: ‘Heere, hoe zal dit dan toch kunnen gebeuren?’ ‘Wel, vraag het eens aan de regen en de sneeuw’, zegt de Heere, ‘hoe zij op de aarde komen en wat ze daar uitwerken. Zij bevochtigen de aarde en zorgen ervoor dat die vruchten voortbrengt en uitspruit en ze zullen niet tot Mij weerkeren. Zo zal het ook met Mijn Woord gaan. Ik zal het laten prediken. Ik zal het laten neerkomen als de regen en de sneeuw. Zij keren niet ledig terug, zonder vrucht. Zo zal het ook met Mijn Woord gaan; het zal dat doen, waartoe Ik het zend’, vers 11. ‘En daarop’, zegt God, ‘zal ieder in de handen klappen: de verandering zal zo groot zijn dat ieder zal zeggen: Er is een wonder gebeurd’ En boven allen zal geschreven staan: Mij is barmhartigheid geschied!’

Dit is de inhoud van hoofdstuk 55. U zult wel

begrijpen dat we geen tijd hebben om vers 7 in zijn geheel te behandelen. We zullen op twee punten de aandacht richten:

Het eerste punt is de eis van God. De goddelozen moeten iets nalaten én iets doen. Wat moeten zij nalaten? Goddeloze, verlaat uw weg, en ongerechte man, verlaat uw gedachten! Wat moeten zij vervolgens doen? Zij moeten zich bekeren tot de Heere.

Het tweede punt is de aansporing van de tekst vanwege het nut voor de zondaar: zo zal God Zich over hem ontfermen, en Hij vergeeft menigvuldig.

Voor dit moment willen wij het eerste deel van het eerste punt behandelen, namelijk wat God wil dat zij zullen nalaten. Daarna volgt, als God het geeft, het tweede stuk¹ en de aansporing².

In het eerste stuk hebben we:

1. Een goddeloze die een weg heeft, en een ongerechte man die gedachten heeft.
2. Gods eis dat de goddeloze zijn weg verlaat en de ongerechte man zijn gedachten.

1 Zie het komende nummer 538 van de Reveil-serie.

2 Zie preek nummer 500 van de Reveil-serie.

3. Wie dit spreekt en tot wie er gesproken wordt.

1.

We hebben hier een goddeloze en een ongerechte man. Moeten wij onder deze goddeloze en ongerechte man vooral de Joden verstaan, die de verraders en de moordenaar van de Heere Jezus waren? Of moeten wij daaronder de antichrist verstaan, of iemand anders? Om het maar ronduit te zeggen: wij verstaan daaronder alle natuurlijke mensen die door de zonde van God zijn afgevallen. Er is geen reden om dit te beperken tot de Joden of tot de heidenen of tot de antichrist. Wij verstaan onder die goddeloze en ongerechte man allen die goddeloos zijn, wie hij ook zij, Jood of heiden. Alle kinderen van God, die hun belijdenis ernstig nemen, zullen gaarne erkennen dat daarmee elke natuurlijke mens bedoeld wordt, al is hij nog zo oppassend, al zou hij in alles lijken op de jongeling uit Lukas 18. Toch is hij een goddeloze en een ongerechte.

Laten we eerst zien wat een goddeloze is en dan wat een ongerechte man is.

Wat is een goddeloze?

Het is een mens die los is van God. Hij kan gemakkelijk zonder God leven en hij wil met God ook niet verbonden worden. Ja, wanneer iemand hem met banden van liefde aan God wil verbinden, zal hij zeggen: 'Laat ons Zijn banden verbreken.' Er is hem weinig aan gelegen of God zijn vriend of zijn vijand is.

Iemand die geen liefde of zorg heeft, wordt een liefdeloze of zorgeloze genoemd. Zo wordt iemand zonder God ook een goddeloze genoemd. Hij zegt in zijn hart: er is geen God. Al is hij geen atheïst in zijn overwegingen, in de praktijk is hij het wel. O, let er toch op: wanneer u niet bekeerd bent, zult u zich hierin herkennen als op een schilderij.

Een goddeloze wordt vanbinnen steeds door onrust voortgejaagd. Hij heeft een hart vol schrik en hij weet vaak geen raad. Hij heeft in zijn hart een beul die hem voortdurend pijnigt. Hij brengt grote onrust in zijn huis. Hij brengt verwarring in de wereld, in de kerk, in de bijeenkomsten van Gods kinderen en in het hele land. Als er iemand een beroerder Israëls is, dan is het een goddeloze.

Een goddeloze is een mens zonder gerechtigheid. Hij heeft geen gerechtigheid volgens de

wet, en evenmin volgens het Evangelie. Hij is als een onreine. Het is een veroordeelde. Zijn geweten en de Bijbel spreken over hem een vonnis uit. God en de godvrezenden veroordelen hem.

Ook leeft hij ongebonden, de ene meer dan de andere; hij doet de zonde met zijn gehele hart. Hij bedrijft ze onmatig en zonder beperking. En al had u hem nog zo lief en al gebruikte u nog zoveel middelen, u kunt hem niet tegenhouden. Want een goddeloze weet zelf wel raad. 'Ik zal wel zalig worden', zegt hij. Hij heeft aan geen ding gebrek. Hij pleistert met loze kalk en geneest de breuk op het lichtst.

Zo'n goddeloze nu heeft een weg en dat is *zijn* weg. Wat moet u onder deze weg verstaan? De tijd dat een mens leeft. We lezen in Spreuken 30:19 van een weg van een schip in de zee, van een arend in de lucht en van een slang op een steenrots. Maar wat is de weg van een mens? Dat is zijn manier van leven, zijn gedrag, hoe hij in het leven staat. Dat is zijn weg. De goddeloze heeft een brede weg, kromme paden en wegen die niet goed zijn. Hij is trots, hoogmoedig, hard, dwalend en dient een menigte

van begeerlijkheden en wellusten. In zijn godsdienst en gevoelens loopt hij op een dwaalweg. Hij zit vol met dwaze opvattingen. In zijn luisteren, zien, spreken en denken, in al zijn doen en laten, is hij geheel op de verkeerde weg.

Hij is zo losgeslagen, en het is een schadelijke weg. Hij komt door zijn geboorte op die brede en zondige weg. Hij komt als een goddeloze in de wereld en als er geen bovennatuurlijke kracht van de Heere aan te pas komt, gaat hij daarin verder en sterft hij. Hij valt zó in de hel, en daaruit is geen terugkeer mogelijk.

Waarom wordt de leefwijze van een mens een weg genoemd? Omdat een weg iets algemeen is; velen lopen op die weg. Een weg is zichtbaar, en dit is ook zo met de leefwijze van een mens, en in het bijzonder van een goddeloos mens. Ze steken het niet onder stoelen of banken, ze leven ongebonden en schamen zich niet voor hun zondige leven.

Ook wordt het een weg genoemd, omdat men van de ene weg op de andere komt, als men ergens naar toe gaat. Zo reist de mens ook vanaf zijn geboorte naar het graf. En dan is hij niet meer. Dat lezen we van Henoeh: 'En hij was niet meer, want God nam hem weg'. Zo

zal er - maar dan in een kwade betekenis - over een goddeloze gezegd worden: ‘Die vloeker, die spotter, die verslaafde aan sport en spel, die onbekeerde mens is er niet meer. Hij is weggenomen.’

Ten slotte, op een weg lopen altijd veel mensen. De man neemt zijn vrouw mee en de vrouw haar man, de ouders hun kinderen; vrienden en buren elkaar. Dit vindt plaats op een weg en daarom wordt het levensgedrag een weg genoemd.

Maar het is *zijn* weg, de weg van de mens!
Waarom?

Deze weg past bij hem. We lezen in Genesis 6: ‘En al het gedichtsel van de gedachten van zijn hart was te allen dage alleen boos.’ Het goddeloze leven is hem van nature eigen.

Het is ook *zijn* weg, omdat hij de keus maakt. Abraham zei tegen Lot: ‘Kies de weg die u wilt gaan’, en Lot koos de weg naar Sodom. Zo zegt God tegen de mensen, als zij gekomen zijn op de leeftijd dat zij hun eigen keuzes maken: ‘Jongen of meisje, kies de weg die je wilt bewandelen.’ Welke weg wordt gekozen door de goddelozen? Zij kiezen de weg waarin de

Heere geen lust heeft, Jesaja 65:12. En zij verontschuldigen zich ook nog voor hun keuze. Verder is deze weg *zijn* weg, omdat deze staat tegenover de weg van God en die van de godvrezenden, die ook een weg hebben, Psalm 1:6. Hij geeft toe dat deze weg zijn keus is. Hij spreekt openlijk over zijn zonden zoals in Sodom, zonder er zich voor te schamen. Ja, het is *zijn* weg waarop hij zich vermaakt, hij is in zijn element als hij op die weg wandelt.

In deze goddeloze ontmoet u de ongerechte man die gedachten heeft; dit zijn *zijn* gedachten. Sommigen maken het volgende onderscheid: volgens hen zondigt een goddeloze tegen de eerste tafel van de Wet, en een ongerechte tegen de tweede tafel. De eerste geeft aan God niet wat God toekomt en de tweede geeft aan de mensen niet wat hun toekomt. Anderen menen daarentegen dat er geen onderscheid is en dat het op hetzelfde neerkomt. Zij stellen dat God deze herhaling heeft ingevoegd, omdat de zonde zó te verafschuwen is dat ze onder geen naam of door geen beeld is te beschrijven. Het maakt ons niet uit of u deze onderscheiding maakt. Wij willen alleen

benadrukken dat we onder deze ongerechtige man alle natuurlijke mensen verstaan, dus ook vrouwen, kinderen, jongens en meisjes.

Wat is nu een ongerechte man? Het is een mens die vol is van lege en waardeloze dingen en zich daarover erg druk maakt. Hij slooft zich ervoor uit, maakt zijn luchtkastelen, maar... hij bouwt ze op zandgrond. Hij denkt dat hij zalig zal worden op de brede weg. Hij is een ijdel mens; hij houdt zich met lege dingen bezig. Hij zit vol met godsdienstige opvattingen die nergens op gebaseerd zijn. Hij is rijk in zijn eigen ogen en hij meent dat God zijn God is. Hij houdt zich op de been met ongegronde inbeeldingen van een bekering die hij zich niet laat ontnemen.

Deze ongerechte man heeft gedachten. Er is geen mens zonder gedachten. Hij peinst en hij overlegt, maar het voert hem diep van God af. Zijn gedachten zijn snel, vluchtig, leeg en goddeloos, Genesis 8:21 en Jeremia 4:14. Het is een opeenhoping van slechte gedachten en verkeerde meningen. Want uit het hart komen voort boze bedenkingen, Mattheüs 15:19. Hij heeft niet maar één gedachte, maar het zijn gedachten, een menigte van gedachten, vele

in getal en soort. Hij kan 's nachts niet slapen, omdat hij steeds blijft denken. Hij overlegt hoe hij dit of dat zal doen, hoe hij dit of dat zal verbergen. Zijn hoofd is vol van gedachten, maar het zijn allemaal gedachten buiten God. Elke gedachte getuigt ervan dat ze zonder genade zijn.

Dit is nu de ongerechte man, die zijn leven zo inricht. Van hem nu zegt de Geest van God dat dit *zijn* gedachten zijn. Waarom zijn het *zijn* gedachten? Omdat ze helemaal bij hem horen. Het zou toch wonderlijk zijn als alle mensen dezelfde gedachten zouden hebben! Maar ieder heeft zijn eigen gedachten waarmee hij zich vermaakt of die hij nuttig vindt. Die houdt hij voor zichzelf. Hoe iemand zich ook in het openbaar gedraagt, hij heeft gedachten die een ander nooit te weten zal komen; dit zijn een geheim voor hem alleen.

2.

Maar nu komt de grote God en Hij neemt plaats in het gezelschap van de goddeloze en ongerechte man. Hij zegt: 'Ik heb een woord en een eis voor u, luister naar Mij.' 'Wat is het Heere?' zouden zij wel mogen vragen. 'Wel,

goddeloze, verlaat uw weg en u, ongerechte man, verlaat uw gedachten.’ ‘Dit is de eis en daaraan houd Ik vast, zo lang u leeft’, zegt de Heere. ‘Ik zal bij u aanhouden met zegeningen en tegenspoed tot op uw sterfbed toe. Ik zal u blijven toeroepen: Houd toch op met uw huidige leven en doe het tegendeel, bekeer u tot de Heere. Verlaat uw weg, niet maar voor de helft, want dan verdwaalt u. U moet het niet doen als u het eens benauwd hebt, zoals de inwoners van Ninevé. Nee, integendeel, maar zeg van nu aan dat u nu lang genoeg gezondigd hebt en dat u zichzelf nu lang genoeg beziggehouden hebt met dwaze gedachten. Verlaat uw boze weg en stap over op de goede weg. Gij onverstandigen, verlaat de onverstandigheden, en leef; en treed in de weg van het verstand’, Spreuken 9:6.

U zult zeggen: Wat houdt dat in? Wat doet de zondaar als hij zijn weg en zijn gedachten verlaat? Wat eist God dan?

Als eerste zal hij zijn levenshouding en zijn daden anders gaan beoordelen dan hij altijd gedaan heeft. Alles wat hem vroeger zo naar het zondige leven trok, gaat weg. ‘Ik zie’, zegt hij, ‘dat mijn vorige leven dwaas, schandelijk en vol verzet was tegen God. Het was een onbe-

hoorlijk leven dat onder de vloek van God lag.’ Paulus die eerder heel erg ingenomen was met zijn leven, moest zeggen: ‘Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus’ wil schade geacht.’ Mensen die zich met hun hele hart aan toverij hadden overgegeven, verbrandden na hun bekering openlijk de boeken, waarvoor ze heel veel geld hadden gegeven, Handelingen 19:19. Ze hebben niet alleen geen vermaak meer in deze weg en in die zondige gedachten, maar het is voor hen een kwelling, wanneer deze in hun hart opkomen en zij hebben een afkeer daarvan.

Ook verlaten zij hun weg en hun gedachten, als zij voor die oude weg geen liefde meer gevoelen. Die liefde verandert in haat en in een diepe afkeer. ‘Hetgeen ik haat, dat doe ik’, zegt Paulus, Romeinen 7:15. Dat zondige leven is het voorwerp van hun afschuw, zoals bij de verloren zoon, die ernaar begon te verlangen zijn vorige leven vaarwel te zeggen. Datgene waarin ze vroeger hun hoogste genoegens hadden, daarover schreien en treuren ze nu, en waarover ze vroeger verblijd waren, zijn ze nu verdrietig.

Ze verlaten verder hun weg en hun gedachten

als ze zich in de eenzaamheid terugtrekken en zeggen: ‘Wat moet ik doen?’ Zij durven niet meer verder te gaan op hun vorige weg. ‘Wat zal ik nu gaan doen’, zeggen ze, ‘om die weg te verlaten?’ Zij buigen hun knieën en zeggen: ‘Heere, ik val voor Uw voeten neer en ik zeg het vanuit mijn hart: ik kán niet meer in de zonde leven, ik moet God dienen’, Jozua 24:15. ‘O, God’, zeggen ze, ‘U bent mijn getuige dat alles wat in mij is, zich verzet om nog langer op twee gedachten te hinken. O, God, ik wilde dat ik in mijn leven nooit op de weg van de zonde geweest was. Ik heb op die weg gelopen als een verloren zondaar. Ik kies nu met mijn gehele hart de andere weg.’

Overall en in alles laten ze nu zien dat ze de goede keus gedaan hebben. Het wordt bij iedereen bekend. Zij keren zich af van hun zondige weg. Wie een vloeker was, vloekt niet meer; wie naar de kroeg ging, gaat nu naar de kerk; wie niets met godsdienst te maken wilde hebben, wordt nu godsdienstig; wie kaart speelde, leest nu in de Bijbel. Hij keert zich af van al deze afschuwelijke zonden.

U zult ze horen zeggen: ‘Ik wil voor altijd van deze dingen verlost zijn en blijven. Ik wil niet

zijn als zij die hun hand aan de ploeg slaan, maar die toch weer terugtrekken. Ik wil niet zijn als een onbetrouwbaar wapen of als een onbeteugeld paard in de oorlog, maar ik wil voor eeuwig afscheid nemen van de kwade weg. Ik wil er ook nooit meer op komen, in welke omstandigheden ik ook mocht komen, welke bedreigingen of beloften mij ook worden gedaan. Ik kan niet meer zo leven, wat het mij ook kost. Al kost het mij de vriendschap van de mensen, al kost het mij goed en bloed en al zeggen alle mensen: ik haat u.'

Ten laatste zegt zo'n mens: 'Och Heere, ik smeeek u slechts om genade en om kracht, en leid mij dan naar Uw raad. Ik stel geen voorwaarden, geef mij maar genade die mij vóór-gaat op de weg, die mij helpt, die mij achtervolgt, die mij ondersteunt en vertroost en die mij uiteindelijk volkomen zalig maakt. Mijn ogen zien op U, opdat U mij genadig zult zijn.' Dan volgt er een duidelijke en doorbrekende bekering: hij bekere zich tot de Heere en tot onze God. En daarop volgt de uitkomst: want Hij vergeeft menigvuldig. Dit is de inhoud van wat wij later zullen behandelen, als God het geeft.

3.

Nu, wie zegt dit en tot wie wordt dit gezegd? Het is de Heere Jezus Die spreekt. ‘Hoe dikwijls’, zegt Hij, ‘heb Ik u bijeen willen vergaderen, maar u hebt niet gewild.’ Dit heeft de Geest gesproken door de eeuwen heen. Die oren heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeente zegt. Dat zegt de profeet Jesaja, opdat ze niet in het verderf zullen komen. Dat zegt Johannes de Doper: ‘Breng dan vruchten voort der bekering waardig.’ Dat zeiden alle apostelen: ‘God verkondigt nu alle mensen alom dat zij zich bekeren.’ Ze zeiden: ‘De nacht is voorbijgegaan, wandel dan eerbaar, niet in slaapkamers en ontuchtigheden, wandel als kinderen van de dag.’ De inhoud van hun prediking was: O, zondaar, bekeer u. Het is de taal van de bekeerde mensen, van de vrouw tegen de man, van de ouders tegen de kinderen, van de gezinshoofden tegen de bedienden, van vrienden tegen vrienden en van burens tegen burens. Ze hebben hun onsterfelijke zielen niet over voor de ondergang. Deze taal klinkt al de eeuwen door. En tegen wie wordt het gezegd? Tegen ieder die nog onbekeerd is. U kunt er dus wel zeker van zijn dat het tegen alle mensen

gezegd wordt, die nog in hun nastuurstaat zijn. Goddeloze mensen, tot u klinkt het woord: Bekeer u.

Toepassing

Geliefde toehoorders, nog een kort woord tot slot. Om heel de wereld zouden we niet willen dat deze tekst niet in de Bijbel stond. Wat is het toch een groot voorrecht dat wij een Bijbel hebben, waarin zulke teksten staan. Ze worden ons gepreekt, terwijl wij nog leven onder de mogelijkheid dat we zalig kunnen worden! Als zo'n tekst gepreekt werd bij de poort van de hel, hoe blij zou men dan zijn. Hoe aandachtig zouden de duivelen en de verdoemden luisteren! Hoe kunnen wij dan zo ongeïnteresseerd zijn in het luisteren, zo traag? Men kan zich afvragen: 'Zou er in de hel wel één zondaar zijn die niet wil luisteren?' Maar ach, de meeste mensen die hier zijn, willen niet luisteren, en dan zien we niet op duizend.

We zullen nu enige kentekenen noemen van hen die niet willen en ook van hen die wel willen, en we zullen er nog wat dieper op ingaan.

Waarom kan men iemand kennen, die zijn weg nog niet wil verlaten?

Als er gepreekt wordt dat een mens zijn weg moet verlaten, komt hij daartegen in verzet. Hij zegt: 'Ik zal het nu zeker niet doen.' Hij trekt de zonden naar zich toe met sterke touwen, touwen van de ijdelheid, en hij geeft zich geheel over aan de zonde. Ja, ondanks de waarschuwingen van God kiest hij die weg en het wordt elk jaar erger. Zo'n mens wil liever de genadige God, Zijn volk, Zijn Woord en weg verlaten dan dat hij zijn zondige weg verlaat. Hij laat nog liever alle deugdzaamheid los dan dat hij de goddeloosheid loslaat.

Als u zo'n mens herkent, zult u ontdekken dat hij daarover niet verontrust is. U, die hier zit of staat, bent u tijdens uw leven weleens verontrust geweest over uw levenswijze? U bent op die zondige weg geboren. Vloekers, trotse en ijdele mensen, hebt u tijdens uw leven weleens gezegd: 'Ach, Heere, zou mijn levensweg nog wel een goed einde en een goede afloop kunnen hebben?' Vraag het u eens af of u deze vraag in uw leven weleens gesteld hebt. Wanneer u nooit de vraag gesteld hebt of u, een vloeker en wereldse zondaar, nog zalig kunt

worden, zult u zeker verloren gaan.

Als u een mens ontmoet, van wie u weet dat hij u over uw zondige weg wil aanspreken, dan ontwijkt u hem; u bent bang. Moet u eens in het gezelschap van zulke mensen zijn, dan hebt u allerlei uitvluchten; u weet niet hoe snel u zich van hen moet verwijderen. U bent bang dat ze over de noodzaak van de bekering zullen spreken. In dit opzicht zijn ze uw vijanden, zelfs al waren het uw ouders of bloedverwanten.

Zo'n mens heeft steeds weer nieuwe uitvluchten. Wilt u dat wij deze uitvluchten noemen en ontzenuwen?

De een zegt: 'Ik ben nog zo jong en moet ik dan zo'n somber leven gaan leiden!' Wel, jongere, waarom praat je zo? In de hel zijn er al zoveel die dit ook gezegd hebben. Mijn antwoord is: 'Het is zo'n verheven en begenadigd leven. Vraag het maar eens aan de jonge Samuël; die zal u wat anders vertellen. Vraag het maar eens aan de jonge David, of vraag het eens aan de jonge Timotheüs. Vraag het eens aan God Zelf of jonge mensen niet aan God moeten denken', Prediker 12:1.

Een ander zegt: 'Ik ben al te oud; ik heb ner-

gens meer zin in.’ Wij antwoorden: Wel oude zondaar, schaam u, dat u dit durft zeggen. Bent u al te oud, terwijl u bijna gaat sterven? Wilt u dan al uw jaren aan de duivel geven? Hoe zult u uw hoofd tot God kunnen opheffen?’

Anderen hebben deze verontschuldiging: Ik heb geen tijd. Ik heb vanwege mijn beroep geen gelegenheid. Ik antwoord u: ‘Sta er eens bij stil wat een harde heer de duivel voor u is. Hij geeft u dag en nacht zoveel werk te doen dat u geen tijd hebt om aan uw bekering te denken.’

Weer een ander zegt: ‘Ik zou het wel graag doen, maar ik moet rekening houden met mijn man, met mijn ouders en met hen die boven mij gesteld zijn. Ik ben geen eigen baas; ik ben van mijn familie afhankelijk; die zullen erop tegen zijn.’ Wel, oordeel dan zelf wie u meer moet gehoorzamen, God of de mensen.

‘Ja’, zegt iemand die bij een ander in dienst is, ‘mijn gezin zal er het slachtoffer van worden.’ Ik antwoord u: ‘Ieder zal zijn eigen pak dragen; u moet proberen vrij te worden of een betrekking te vinden waar u wél gelegenheid en tijd krijgt.’

‘Ja maar’, zal een ander zeggen, ‘in het dienen

van God is geen aanzien; men kijkt op ons neer.' U dwaalt, een rechtvaardige is voortreffelijker dan zijn naaste. Ja, er is alleen maar winst, en geen verlies. U zult de zalige God gewinnen, en dat is veel meer dan de gunst van mensen.

Wie zijn het die hun slechte wegen en dwaze gedachten wél willen verlaten? Dat zijn zij die God tot zichzelf gebracht heeft. 'Heere', zegt hij, 'wat zie ik daar voor een vuur aan het eind van mijn weg. Ik ben verloren. Met schrik zie ik dat ik zo dicht bij de hel ben. Ik hoef maar één snik te geven en ik ben er niet meer en dan is het voor eeuwig verloren.' Zo'n mens zegt: 'Heere, ik moet zeggen dat ik een arm mens ben. Op de hele wereld is er niemand ellendiger dan ik. Ik ben zo met angst vervuld hoe het met mij zal aflopen. Mijn hart is vol zorg.' 'Heere', zeggen ze, 'ik wil van deze weg af, zonder uitstel, onmiddellijk en oprecht. Heere, tot U wil ik overkomen en niemand zal mij tegenhouden. Ik kies voor U en ik wil mij aan U vasthouden.'

Zo iemand heeft berouw over zijn zonde. Hij

treurt en klaagt over zijn ongerechtigheden. Onder tranen zegt hij: ‘Ik walg van mijzelf en ik wil aan U al mijn schuld belijden. Ik wil voor U op mijn knieën vallen en met U in een verbond komen. Heere, wilt U mij nog wel aannemen? Ik kom tot U in diepe rouw, want ik heb gehoord dat U een goedertieren Koning bent.’

Wat denkt u, kind van God, voelde u zich toch niet in de goede gesteldheid om aan het Avondmaal te gaan? En u, die nog onbekeerd bent, hoe hebt u aan de tafel durven gaan? Hoe durfde u uw hand uit te steken en zeggen: ‘Hierin maken wij een vast verbond met God, dat we Hem zullen dienen?’ Zegt uw geweten niet: ‘U liegt en dit betekent een meined?’ Hoe durfde u tot de tafel te komen, terwijl uw naam toch is ‘goddeloze en ongerechtige man’? God kent uw wegen en uw hart even goed als dat van de vromen. Zo klonk het in uw hart: ‘Wee u, goddeloze, het zal slecht met u gaan, in uw leven, in uw tegenslagen, in uw bidden, in uw ten Avondmaal gaan, in uw sterven en in het oordeel. Als u uw weg niet verlaat, hebt u een geopende hel vóór u.’ God-

deloze, is uw leven dit wel waard, dat u uw weg zo vasthoudt? Verschaffen uw vloeken, liegen en goddeloosheid u zoveel voordeel? God is uw vijand, maar mogen wij u dan bidden uw weg te verlaten? U hebt deze morgen uw woord gegeven dat u God zult dienen, bekeer u dan voor het te laat is.

Kinderen van God, u was vroeger ook een goddeloze en ongerechte mens. Hoe wonderlijk is de vrije genade van God. Wat hadden we kunnen zeggen als God u en mij was voorbijgegaan en een ander had aangenomen? U behoorde ook tot de goddeloze mensen en u was even onwaardig als de anderen. Laat mij nog een woord tot u spreken om u op te wekken.

Schat de genade hoog; stel ze op hoge prijs. U kunt toch ook zeggen: 'De genade is het grootste en dat wat het meest gelukkig maakt; ik heb niets liever dan de genade?'

Wees zeer nederig en zeg: 'Wie ben ik, een dode hond, dat U naar mij omzag?'

Leef dicht bij God, wees ijverig in de beoefening van de genademiddelen en neem afscheid van de goddelozen. Probeer ook andere men-

sen tot bekering te brengen. Gebruik uw talenten, onder Gods zegen, tot winst voor anderen. De Zaligmaker zegt tot Petrus: ‘Als U bekeerd bent, zoek ook uw broeder te bekeren. Hebt u gezinsleden en bloedverwanten, tracht ze te redden uit het vuur.’

Spreek veel en goed over het werk en de verdiensten van de Heere Jezus. Om Zijntwil hebt u de Geest ontvangen. Blijf op de goede weg en dien de Heere. Als u van anderen tegenwerking ondervindt, wees welgemoed. Als u vervolgd wordt om Zijntwil, bent u zalig. Hebt u de weg van de zonde verlaten, dan bent u op de weg naar de hemel en het einde van die weg zal vrede zijn. U zult verkrijgen het uiteindelijke doel van uw geloof, de zaligheid van uw ziel.

AMEN

Ja, ik wens abonnee te worden op de Reveil-serie.

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode:

.....

Plaats:

.....

Zend ook een proefnummer aan:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode

.....

Plaats:

.....

.....
(Handtekening)

In open envelop zonder postzegel zenden aan:

Pieters Media bv
Antwoordnummer 5
4500 WC GROEDE

Uitgave
STICHTING “SMYTEGELT-FONDS”

REVEREIL-SERIE

Voorzitter
Ds. J. Westerink, Urk

Secretariaat
Heereweg 7, 2161 AB Lisse.

Vrije giften en abonnementsgeld
storten op IBAN: NL94 INGB 0000 5814 92
t.n.v. Penningmeester
“Smytegeltfonds”, Putten

Abonnement: € 12,- per jaar (10 ex.)

Opgave nieuwe abonnees en adreswijzigingen
aan:

Pieters Media bv,
Postbus 12,
4503 ZG GROEDE

of per e-mail: reveil@pietersgroede.nl
www.reveilserie.nl